

Bijbelse vrouwen – In dialoog met hedendaagse vrouwen.

(1) Bijbelse vrouwen

Lezing

Nadat Petrus weer tot zichzelf gekomen was, zei hij: 'Nu weet ik zeker dat de Heer zijn engel heeft gezonden om me uit de handen van Herodes te bevrijden en me te behoeden voor wat het Joodse volk hoopte dat gebeuren zou.' Toen dit tot hem was doorgedrongen, ging hij naar het huis van Maria, de moeder van Johannes Marcus, waar een groot gezelschap bijeen was gekomen om te bidden. Nadat hij op de deur van het voorportaal had geklopt, kwam er een dienstmeisje, dat Rhode heette, om open te doen, maar toen ze de stem van Petrus herkende, was ze zo blij dat ze vergat de deur te openen en naar binnen rende om te zeggen dat Petrus voor de poort stond. 'Je bent niet goed wijs,' zeiden ze tegen haar, maar ze bleef volhouden dat het echt zo was. 'Dan moet het zijn engel zijn,' zeiden ze ten slotte. Intussen stond Petrus nog steeds aan de poort te kloppen. Toen ze dan toch opendeden, zagen ze tot hun grote verbazing dat hij het was. Hij gebaarde dat zij moesten zwijgen en legde uit hoe de Heer hem uit de gevangenis had bevrijd. Daarna zei hij: 'Stel Jakobus en de anderen hiervan op de hoogte'. Toen vertrok hij naar elders."

Hand 12,11-17 (NBV21)

Overweging

Het dienstmeisje Rhode? Wie van ons had ooit van haar gehoord? Ik niet. Omdat ze 'n vrouw is? Slechts een dienstmeisje? Iemand in 'n mooie anekdote?

Waar zijn we in de 'Handelingen van de apostelen'? Na Pinksteren worden de overheden uitgedaagd door de toespraken van Petrus en zijn genezing van een lamme. De volgende clash is: Stefanus wordt na zijn toespraak gestenigd. Dan begint een ware vervolging van de gemeenschap van Jezusgelovigen, zodat velen uit Jeruzalem wegvlugten. Maar Herodes kan nog de apostel Jakobus laten oppakken en terechtstellen. Hij merkt dat hij daarmee het volk mee heeft en wil hetzelfde doen met Petrus: gevangen zetten, een proces en terechtstelling. De Handelingen schrijven: "Terwijl Petrus onder zware bewaking zat opgesloten, bleef de gemeente, de gemeenschap, vol vuur voor hem bidden tot God "(12, 5). Een engel van de Heer bevrijdt Petrus die door de nachtelijke straatjes van Jeruzalem naar het huis van de moeder van Johannes Marcus rent.

Dat is het begin van onze lezing. Petrus klopt aan klopt bij dat huis, war 'n deel van de gemeenschap van Jeruzalem bijeen is, letterlijk een huiskerk. Rhode is zo blij is dat ze vergeet voor Petrus ook de grendel van de deur te doen – een anekdote, fris, levensecht, je ziet het zo gebeuren. Een anekdote? Veel meer dan dat, het is evangelie. Ik heb dat onlangs mogen ontdekken dankzij een artikel van Valérie Kabergs, in Limburg kerkelijk vormingswerkster. Het artikel verscheen in *Ezra*, zo heet het tijdschrift van onze Vlaamse Bijbelstichting, goedkoop abonnement, altijd interessant.

Evangelie, zegt Valérie. Zij helpt ons met de doorkijkjes in deze zogenaamde anekdote. Ik citeer haar doorlopend.

Petrus wordt bevrijd in de nacht: nacht - de nacht van de Uittocht, werk van God, de God van ommekeer, de ommekeer van Petrus' wonderbare bevrijding.

Rhode, het dienstmeisje 'onderaan de piramide van de patriarchale cultuur, is de enige in heel die huiskerk die gelooft dat Petrus voor de poort staat', ook al heeft ze alleen maar 'n stem gehoord. Het moet 'n engel zijn, zeggen de aanwezigen.

Dat de deur dicht blijft tussen de verlost Petrus en de afgesloten huiskerk zegt iets. Het is een symbool van het afgesloten hart van de verzamelde huiskerk. Terwijl die wel hevig aan het bidden was en is om de bevrijding van Petrus – ‘lijken ze niet te verwachten dat hun gebed wordt verhoord’, ze gelóven niet dat God bevrijdt. Zo was ook de eerste reactie van de leerlingen als Jezus na z’n dood in hun midden verschijnt: “Verbijsterd en door angst overmand, meenden ze ‘n geest te zijn” (Lc 24,37) Hetzelfde met de mensen in de huiskerk. Je bent niet goed wijs, zeggen ze tegen Rhode.

Die is meteen vol vreugde, ze hoeft Petrus niet eens te zien, het horen van zijn stem is voldoende. Vreugde is een leidmotief bij Lucas, de schrijver van het naar hem genoemde evangelie én de Handelingen van de apostelen. Vreugde van Rhode, en elders in de Handelingen: vreugde van de eunuch die op weg naar huis de diaken Filippus tegenkomt en zich door hem laat dopen (Hand. 8,39). Er is nog een overeenkomst tussen die twee. Als eunuch behoort de man tot een gemarginaliseerde onreine groep, en het dienstmeisje Rhode – het is niet ondenkbaar dat het meisje dat naamloos uit Rhodos, bekend om z’n slavenhandel, als slavine werd geëxporteerd, vandaar haar naam kreeg: het meisje uit Rhodos, Rhode dan maar. Rhode en de eunuch, ‘net die twee buitengesloten mensen wil Lucas betrekken’ in het verhaal van Gods bevrijding.

De huiskerk gelooft Rhode niet. Vrouwen worden niet geloofd door de goegemeente. Lucas zei het al: de vrouwen die bij het lege graf vernemen dat Jezus uit de dood is opgewekt, gaan het nieuws vertellen aan de apostelen “maar die vonden het maar kletspraat en geloofden hen niet” (Lc. 24, 1-12).

Een dienstmeisje. Kwam Petrus al niet eerder een dienstmeisje tegen? “Een dienstmeisje zag hem bij het vuur zitten, keek hem strak aan en zei ‘Die man hoorde er ook bij’ “ (Lc 22,56). ‘Anders dan Petrus’ houding ten aanzien van Jezus, twijfelt Rhode er geen seconde aan om zich te verbinden met de bevrijding die aan Petrus is gebeurd.’ Dienstmeisje IS ze, ze staat werkelijk in de dienst van de Heer, schrijft Valérie Kabergs die het zo samenvat: ‘Niet goed wijs’ of ‘onwijs sterk’?

Rhode is Grieks voor “roos”, naam van de bloem. Zij krijgt de voornaamste rol in het paasgebeuren van de eerste christelijke gemeenschap, de huisgemeente in het huis van Maria, de moeder van Johannes Marcus. Dat een vrouw de eigenaar is van ‘n huis groot genoeg voor zulk ‘n groep, is in die tijd al ongewoon. Zou ze ook de léider zijn geweest van die huisgemeente?

Ik besluit. De uitleg van Valérie helpt ons te leren lezen, maar mag ons niet doen denken: al die Bijbelgeleerdheid! Neen, het maakt ons vrij om nog meer dan vroeger op ‘n frisse onbevengene manier ... ik zou bijna zeggen te fantaseren. Want zelden gebruikt de Bijbel hetzelfde woord of beeld zonder dat wij onbevengene mogen een verband zien. Doorkijkjes noemde ik die verbanden, uitgelokt door woorden en beelden: nacht, gesloten poort, geloof zonder te zien, “wie gering is geeft Hij aanzien” zegt het Magnificat. Zo mogen we onze gelovige verbeelding en bedenkingen voeden, tot bidden toe.

Geert Delbeke

De Lier, Brugge, 28 april 2024

- Bron: Valérie Kabergs, ‘Niet goed wijs’ of ‘onwijs sterk’? De geloofsgetuigenis van Rhode in Handelingen 12, in EZRA.BIJBELS TIJDSCHRIFT, driemaandelijks tijdschrift van de Vlaamse Bijbelstichting, nr. 61, jan.-febr.-maart 2024, p. 14-23. Een abonnement kost 18 euro per jaar (4 nummers). Bestellen via www.vlaamsebijbelstichting.be

- In de toespraak staan letterlijke citaten van Valérie tussen enkelvoudige haakjes ‘...’